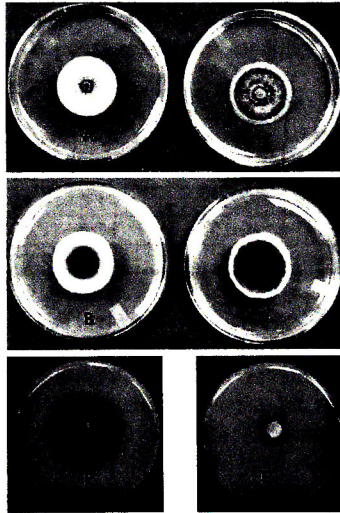

4-HİDROKSİBENZALDEHİD ƏSASINDA YENİ ŞİFF ƏSASININ SİNTEZİ VƏ TƏDQIQI

**R.N. Qənbərova, Ə.E. Hüseynzadə, N.R. Əmrahov,
S.F. Hacıyeva, M.M. Ağayev, Ü.Ə. Həsənova**
Bakı Dövlət Universiteti
r.qenberova@mail.ru

Şiff əsasları ümumi formulu $R_2C=NR'$ olan mühim üzvi birləşmələr sinfinə aiddirlər. Ümumi formuldan da göründüyü kimi azot atomunun ikiqat rabitəli olması (imin azotu) onlarda π -qəbuledici xüsusiyyətlərinin meydana gəlməsini təşviq edir və bu da öz növbəsində bu sinif birləşmələrinin π -akseptor liqandlar kimi davranmağına imkan yaradır. Şiff əsaslarının bu xüsusiyyəti həm nəzəri kimya, həm də koordinasiya kimyası baxımından maraqlıdır. Lakin bu sinif birləşmələrin üstünlükləri bununla məhdudlaşmışdır. Bioloji tədqiqatlar zamanı müəyyən olunmuşdur ki, bu sinif birləşmələr antibakterial, antiviral, antifungal, antikanser və s. aktivliklərə malikdirlər.

Yuxarıda göstərilənləri nəzərə alaraq, 4-hidroksibenzaldehydin 2.2-etilendioksi(bis)etilaminlə kondensasiyası nəticəsində yeni Şiff əsası sintez edilmişdir. Alınan birləşmənin quruluşu 1H və ^{13}C NMR spektroskopiyası ilə təstiqlənmişdir. Bundan əlavə, Verticillium dahleae göbələyinə qarşı alınan birləşmənin antifungal aktivliyi öyrənilmiş və bu parazitə qarşı sintez edilmiş birləşmənin antifungal aktivliyin olması müəyyən edilmişdir.

Şəkil 1. Sintez edilmiş Şiff əsasının Verticillium dahleae göbələyinə qarşı təsiri.